

**ХОТИНСЬКИЙ КОЛЕДЖ ПОДІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО  
АГРАРНО-ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ  
Заступник директора  
з навчально-виховної  
роботи

\_\_\_\_\_ 201\_\_р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА**

з дисципліни **Фінанси підприємства**

для студентів спеціальності **5.03050901 «Бухгалтерський облік»**

загальна кількість годин за робочим навчальним планом **54**

із них: аудиторні заняття **32**

самостійна робота **22**

Робоча навчальна програма складена на підставі навчальної програми дисципліни,  
затвердженої **Науково-методичним центром аграрної освіти від «11» травня**  
**2010 року**

Викладач \_\_\_\_\_ **Яковчук Т.В.**

Програму розглянуто і схвалено предметною  
(цикловою) комісією \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ дисциплін

Протокол № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Голова предметної (циклової) комісії

\_\_\_\_\_ **Зайцева О.А.**

## ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

|   | Назва розділу, модуля, теми програми                | Обсяг годин             |              |               |                      |              |               |
|---|-----------------------------------------------------|-------------------------|--------------|---------------|----------------------|--------------|---------------|
|   |                                                     | За навчальною програмою |              |               | За робочою програмою |              |               |
|   |                                                     | Всього                  | З них:       |               | Всього               | З них:       |               |
|   |                                                     |                         | ауди-тор-них | само-стій-них |                      | ауди-тор-них | само-стій-них |
| 1 | 2                                                   | 3                       | 4            | 5             | 6                    | 7            | 8             |
| 1 | Сутність і основи організації фінансів підприємства | 4                       | 2            | 2             | 4                    | 2            | 2             |
| 2 | Організація грошових розрахунків підприємства       | 6                       | 4            | 2             | 6                    | 4            | 2             |
| 3 | Формування і використання прибутку                  | 8                       | 4            | 4             | 8                    | 4            | 4             |
| 4 | Оподаткування підприємства                          | 6                       | 4            | 2             | 6                    | 4            | 2             |
| 5 | Оборотні кошти та їх організація на підприємствах   | 8                       | 4            | 4             | 8                    | 4            | 4             |
| 6 | Кредитування підприємств                            | 8                       | 4            | 4             | 8                    | 4            | 4             |
| 7 | Оцінювання фінансового стану підприємства           | 8                       | 6            | 2             | 8                    | 6            | 2             |
| 8 | Фінансове планування на підприємствах               | 6                       | 4            | 2             | 6                    | 4            | 2             |
|   | <b>Всього:</b>                                      | <b>54</b>               | <b>32</b>    | <b>22</b>     | <b>54</b>            | <b>32</b>    | <b>22</b>     |

## 2. ЗМІСТ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІНИ

| № заняття | Назва розділу, модуля, теми програми.<br>Тема заняття та короткий зміст                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Кількість годин |          |          |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|----------|----------|
|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Всього          | з них:   |          |
|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                 | аудит.   | самост.  |
| 1         | 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 3               | 4        | 5        |
| <b>1</b>  | <b>Сутність і основи організації фінансів підприємства</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>4</b>        | <b>2</b> | <b>2</b> |
| 1.1.      | Поняття, суть і місце фінансів підприємства у фінансовій системі. Функції фінансів як внутрішня властивість і форма прояву їх сутності.<br>Поняття грошових фондів і фінансових ресурсів підприємств. Основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самоокупність і самофінансування.<br>Фінанси підприємства в умовах ринкової економіки.<br>Сутність фінансової діяльності та управління нею. |                 | 2        |          |
| 1.2       | Зміст, завдання й організація фінансової роботи на підприємствах.<br>Завдання та функції фінансових служб. Фінансовий менеджмент на підприємстві.<br>Підприємство у сфері фінансово-правових відносин. Законодавча база фінансової діяльності підприємств в Україні.                                                                                                                                        |                 |          | 2        |
| <b>2</b>  | <b>Організація грошових розрахунків підприємства</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>6</b>        | <b>4</b> | <b>2</b> |
| 2.1       | Суть і значення грошових розрахунків в організації виробничо-господарської діяльності підприємств. Способи і форми розрахунків.<br>Види рахунків, що відкриваються підприємствами. Порядок                                                                                                                                                                                                                  |                 | 2        |          |

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |          |          |          |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------|----------|
|          | відкриття в банку розрахункового, валютного, позичкових рахунків. Використання коштів з розрахункового рахунку. Організація безготівкових розрахунків, вимоги до їх проведення, сфера використання. Готівково-грошові розрахунки на підприємстві і їх сфера застосування.                                                                                                                                                               |          |          |          |
| 2.2      | Оформлення документів на відкриття рахунків в банку. Заповнення розрахунково-платіжної документації.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |          | 2        |          |
| 2.3      | Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст, значення для забезпечення господарської діяльності. Порядок пред'явлення претензій по розрахунках. Санкції в системі грошових розрахунків і платежів.                                                                                                                                                                                                                                       |          |          | 2        |
| <b>3</b> | <b>Формування і використання прибутку</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>8</b> | <b>4</b> | <b>4</b> |
| 3.1      | Характеристика фінансових результатів господарської діяльності підприємств. Роль та місце прибутку в економіці підприємства. Прибуток від реалізації продукції. Фактори, що впливають на формування прибутку. Формування собівартості продукції. Фактори, що впливають на формування прибутку. Формування собівартості продукції і її вплив на прибуток. Встановлення цін на продукцію і формування прибутку. Рентабельність продукції. |          | 2        |          |
| 3.2      | Розподіл прибутку підприємства                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |          | 2        |          |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |          |          |          |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------|----------|
| 3.3 | <p>Прогнозування і планування прибутку підприємства. Методи розрахунку прибутку. Чистий прибуток підприємств, його розподіл і використання.</p> <p>Економічні методи регулювання розподілу і використання прибутку.</p> <p>Економічний зміст прибутку. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємств.</p> <p>Балансовий прибуток і його склад.</p> <p>Розподіл прибутку і його економічне значення. Пропорції розподілу прибутку між підприємствами і централізованими фондами.</p>          |          |          | 4        |
| 4   | <b>Оподаткування підприємства</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>6</b> | <b>4</b> | <b>2</b> |
| 4.1 | <p>Сутність, призначення і функції податків. Законодавча база оподаткування підприємств в Україні.</p> <p>Поняття, що застосовуються в оподаткуванні.</p> <p>Сутність податкової системи, принципи її побудови, види податків та джерела їх сплати.</p> <p>Непрямі податки. Податок на додану вартість. Акцизний збір.</p> <p>Прямі податки. Оподаткування прибутку підприємств.</p> <p>Оподаткування доходів фізичних осіб. Особливості оподаткування доходів від підприємницької діяльності та інших доходів.</p> |          | 2        |          |
| 4.2 | <p>Обчислення основних податків, які сплачують підприємства.</p> <p>Заповнення податкових декларацій.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |          | 2        |          |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |          |          |          |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------|----------|
| 4.3 | Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів. Плата (податок) за землю. Плата за воду. Сплата єдиного податку. Місцеві податки та збори. Комунальний податок. Податок з реклами. Місцеві збори. Джерела і порядок погашення податкових зобов'язань платником податків.                                                                                                                                                                               |          |          | 2        |
| 5   | <b>Оборотні кошти та їх організація на підприємствах</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>8</b> | <b>4</b> | <b>4</b> |
| 5.1 | Оборотні засоби та засоби обігу. Власні та залучені оборотні засоби. Методи визначення потреб в обігових коштах. Метод прямого обчислення потреби в обігових коштах і сфери його застосування. Поняття норм і нормативів обігових коштів. Економічний метод обчислення потреби в обігових коштах і його використання. Показники стану обігових коштів. Нестача власних обігових коштів, методи її визначення і джерела поповнення. Залишок власних обігових коштів і його використання. |          | 2        |          |
| 5.2 | Обчислення показників стану та ефективності використання власних обігових коштів. Фінансові джерела формування оборотних коштів.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |          | 2        |          |
| 5.3 | Показники ефективності використання власних обігових коштів. Обертання обігових коштів і шляхи його прискорення. Суть обігових коштів і їх організація. Склад і структура обігових коштів. Розміщення обігових коштів. Джерела формування коштів. Власні обігові кошти. Позичені і залучені обігові кошти.                                                                                                                                                                              |          |          | 4        |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |          |          |          |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------|----------|
| <b>6.</b> | <b>Кредитування підприємств</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>8</b> | <b>4</b> | <b>4</b> |
| 6.1       | Необхідність участі банківських кредитів у формуванні фінансових ресурсів підприємства. Види кредитних відносин. Банківське та небанківське кредитування. Способи забезпечення кредиту підприємств. Механізм кредитування. Контроль за використанням кредиту. Погашення кредитів. Порядок нарахування відсотків за кредитними та депозитними операціями. |          | 2        |          |
| 6.2       | Оцінка позичальника. Оформлення кредитного договору. Нархування відсотків за кредитним та депозитними операціями.                                                                                                                                                                                                                                        |          | 2        |          |
| 6.3       | Сутність кредиту. Методика розрахунку необхідної суми кредиту. Термін користування. Строки й джерела погашення наданого кредиту. Лізингове кредитування підприємств в аграрному виробництві. Державне кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.                                                             |          |          | 4        |
| <b>7</b>  | <b>Оцінювання фінансового стану підприємства</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>8</b> | <b>6</b> | <b>2</b> |
| 7.1       | Загальна характеристика майна (коштів) підприємства, його складу, розміщення і структури. Оцінка складу майна за показниками: основні кошти і довгострокові вкладення, обігові кошти. Оцінка ліквідності обігових коштів підприємств, оцінка ефективності обігових коштів.                                                                               |          | 2        |          |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |  |   |   |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|---|---|
|     | <p>Оцінка реальності нормативу обігових коштів.</p> <p>Платоспроможність підприємств як показник фінансового стану. Суть платоспроможності і її оцінка за даними балансу. Показники платоспроможності підприємств.</p> <p>Суть фінансової стійкості підприємств. Система показників фінансової стійкості та її значення.</p> <p>Оцінка рентабельності роботи підприємств.</p>                                                   |  |   |   |
| 7.2 | <p>Комплексна оцінка фінансового стану підприємств. Оцінка фінансового стану підприємств, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств. Необхідність і порядок перетворення бухгалтерського балансу в аналітичний.</p>                                                                                                                                                            |  | 2 |   |
| 7.3 | <p>Розрахунок показників оцінки фінансового стану підприємств.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |  | 2 |   |
| 7.4 | <p>Фінансова криза на підприємствах та причини її виникнення. Санація й реструктуризація підприємств та організацій. Економічний зміст санацій, випадки та мета її проведення. Санаційний аудит та порядок його проведення. Фінансові джерела санації підприємств та їх використання.</p> <p>Банкрутство і ліквідація підприємств, сутність та причини виникнення. Процедура визнання боржника банкрутом і його ліквідація.</p> |  |   | 2 |

| 8   | Фінансове планування на підприємствах                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 6         | 4         | 2         |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|
| 8.1 | Фінансове планування як процес визначення потреб підприємств у фінансових ресурсах, прогнозування їх надходження. Інформаційна база фінансового планування. Аналіз фінансових показників звітного періоду. Розрахунок доходів. Визначення виручки від реалізації продукції, робіт та послуг. Розрахунок витрат на виробництво і реалізацію продукції, відрахувань в цільові фонди. Виконання фінансового плану. Контроль за виконанням фінансового плану. |           | 2         |           |
| 8.2 | Складання фінансового плану підприємства                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |           | 2         |           |
| 8.3 | Зміст оперативного фінансування плану надходжень коштів і платежів. Його призначення. Зміст, мета і завдання фінансового планування. Показники виробничо-господарської діяльності як вихідна база для фінансового планування. Зміст та структура фінансового плану підприємств. Контроль за виконанням фінансового плану.                                                                                                                                 |           |           | 2         |
|     | <b>Всього</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>54</b> | <b>32</b> | <b>22</b> |

|     | Форми та методи проведення навчальних занять | Навчально-методична література та унаочнення           | Самостійна робота студентів | Форми контролю       |
|-----|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------|----------------------|
| 6   | 7                                            | 8                                                      | 9                           | 10                   |
| 1.  |                                              |                                                        |                             |                      |
| 1.1 | Урок засвоєння нових знань                   | Фінанси підприємств, Дем'яненко М.Я., 2007рік ст.3-18  | Конспект                    | Бесіда               |
| 1.2 | Самостійне вивчення матеріалу                | Фінанси підприємств, Дем'яненко М.Я., 2007рік ст.20-37 | Конспект                    | Перевірка конспектів |
| 2.  |                                              |                                                        |                             |                      |
| 2.1 | Комбінований урок                            | Фінанси підприємств, Дем'яненко М.Я., 2007рік ст.38-88 | Конспект                    | Усне опитування      |

|     |                               |                                                          |                             |                             |
|-----|-------------------------------|----------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
|     |                               |                                                          |                             |                             |
| 2.2 | Практичний урок               | Робочий зошит                                            | Виконання практичної роботи | Перевірка практичної роботи |
| 2.3 | Самостійне вивчення матеріалу | Фінанси підприємств, Дем'яненко М.Я., 2007 рік ст.93-99  | Конспект                    | Перевірка конспектів        |
| 3.  |                               |                                                          |                             |                             |
| 3.1 | Комбінований урок             | Фінанси підприємств, Дем'яненко М.Я., 2007 рік ст.99-116 | Конспект                    | Фронтальне опитування       |
| 3.2 | Практичний урок               | Робочий зошит                                            | Виконання практичної роботи | Перевірка практичної роботи |

|     |                               |                                                                       |                             |                             |
|-----|-------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| 3.3 | Самостійне вивчення матеріалу | Фінанси підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.127-134        | Конспект                    | Перевірка конспектів        |
| 4.  |                               |                                                                       |                             |                             |
| 4.1 | Урок засвоєння нових знань    | Фінанси підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.134-144<br>160 | Конспект                    | Письмове опитування         |
| 4.2 | Практичний урок               | Робочий зошит                                                         | Виконання практичної роботи | Перевірка практичної роботи |

|     |                               |                                                                |                             |                             |
|-----|-------------------------------|----------------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| 4.3 | Самостійне вивчення матеріалу | Фінанси підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.147-158 | Конспект                    | Перевірка конспектів        |
| 5.  |                               |                                                                |                             |                             |
| 5.1 | Урок засвоєння нових знань    | Фінанси підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.208     | Конспект                    | Бесіда                      |
| 5.2 | Практичний урок               | Робочий зошит                                                  | Виконання практичної роботи | Перевірка практичної роботи |
| 5.3 | Самостійне вивчення матеріалу | Фінанси підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.211     | Конспект                    | Перевірка конспектів        |

|     |                               |                                                            |                             |                             |
|-----|-------------------------------|------------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| 6.  |                               |                                                            |                             |                             |
| 6.1 | Комбінований урок             | Фінанси підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.235 | Конспект                    | Фронтальне опитування       |
| 6.2 | Практичний урок               | Робочий зошит                                              | Виконання практичної роботи | Перевірка практичної роботи |
| 6.3 | Самостійне вивчення матеріалу | Фінанси підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.235 | Конспект                    | Перевірка конспектів        |
| 7.  |                               |                                                            |                             |                             |

|     |                                     |                                                               |                                   |                                   |
|-----|-------------------------------------|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|
| 7.1 | Урок<br>засвоєння<br>нових знань    | Фінанси<br>підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.335 | Конспект                          | Бесіда                            |
| 7.2 | Комбінований<br>урок                | Фінанси<br>підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.341 | Конспект                          | Фронтальне<br>опитування          |
| 7.3 | Практичний<br>урок                  | Робочий зошит                                                 | Виконання<br>практичної<br>роботи | Перевірка<br>практичної<br>роботи |
| 7.4 | Самостійне<br>вивчення<br>матеріалу | Фінанси<br>підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.307 | Конспект                          | Перевірка<br>конспектів           |

|     |                               |                                                                |                             |                             |
|-----|-------------------------------|----------------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| 8.  |                               |                                                                |                             |                             |
| 8.1 | Комбінований урок             | Фінанси підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.267     | Конспект                    | Усне опитування             |
| 8.2 | Практичний урок               | Робочий зошит                                                  | Виконання практичної роботи | Перевірка практичної роботи |
| 8.3 | Самостійне вивчення матеріалу | Фінанси підприємств,<br>Дем'яненко М.Я.,<br>2007рік ст.281-290 | Конспект                    | Перевірка конспектів        |
|     |                               |                                                                |                             |                             |

## Рекомендована література

1. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27.03.1991 р. (№887 – XII).
2. Закон України «Про відновлення платоспроможності підприємства або визнання його банкрутом» від 30.06.1999 р. (№ 784 – XIV).
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 2 «Баланс»: затверджено наказом № 87 Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 3 «Звіт про фінансові результати»: затверджено наказом № 87 Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 4 «Звіт про рух грошових коштів»: затверджено наказом № 87 Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 5 «Звіт про власний капітал»: затверджено наказом № 87 Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р.
7. Про Примітки до річної фінансової звітності: Наказ № 302 Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р.
8. 1. Закон України «Про банки та банківську діяльність» від 7.12.2000 р. (№ 2121-111).
9. 2. Закон України «Про лізинг» від 16.12.1997 р. (№ 723/97 – ВР).
- 10.3. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.1997 р.
- 11.(№ 283/97 – ВР).
12. Закон України «Про обіг векселя в Україні» від 5 квітня 2001 р.
- 13.Фінанси підприємств. Навчальний посібник/Дем'яненко М.Я. – Мін. Агро політики, 2007 рік.
- 14.Фінанси підприємств. Підручник/Піддєрьогін А.М. – Київ, 2000 рік.